

**Определение на Съда (осми състав) от 9 март 2010 г. —
Buzzi Unicem и др./Ministero dello Sviluppo economico и др.
и Dow Italia Divisione Commerciale/Ministero Ambiente e Tutela
del Territorio e del Mare и др.**

(Съединени дела C-478/08 и C-479/08)

„Член 104, параграф 3, първа алинея от Процедурния правилник —
Принцип „замърсителят плаща“ — Директива 2004/35/ЕО — Екологична
отговорност — Приложимост *ratione temporis* — Замърсяване, което започва
преди предвидената за транспониране на тази директива дата и продължава
след нея — Национална правна уредба, съгласно която разходите за
отстраняване на свързаните с това замърсяване щети се поемат от множество
предприятия — Изискване за умишлено или небрежно поведение —
Изискване за причинно-следствена връзка — Мерки за отстраняване —
Задължение за консултиране със засегнатите предприятия — Приложение II
към посочената директива“

1. *Околна среда — Предотвратяване и отстраняване на екологичните щети — Екологична отговорност — Директива 2004/35 — Принцип „замърсителят плаща“ (член 3, параграф 1, член 4, параграф 5, член 9 и член 11, параграф 2 от Директива 2004/35 на Европейския парламент и на Съвета) (вж. точка 48, точка 1 от диспозитива)*
2. *Околна среда — Предотвратяване и отстраняване на екологичните щети — Екологична отговорност — Директива 2004/35 — Мерки за отстраняване (член 7 и член 11, параграф 4 от Директива 2004/35 на Европейския парламент и на Съвета и точка 1.3.1 от приложение II към Директива 2004/35 на Европейския парламент и на Съвета) (вж. точка 57, точка 2 от диспозитива)*

Предмет

Преюдициално запитване — Tribunale Amministrativo Regionale della Sicilia —
Тълкуване на член 174 ЕО и на Директива 2004/35/ЕО на Европейския

парламент и на Съвета от 21 април 2004 година относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологичните щети (ОВ L 143, стр. 56, Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 11, стр. 168) и на принципа „замърсителят плаща“ — Национална правна уредба, която оправомощава администрацията да разпорежи на частни предприемачи да предприемат мерки за отстраняване, независимо от провеждането на разследване, което може да установи лицето, отговорно за съответното замърсяване

Диспозитив

- 1) При хипотеза на екологично замърсяване като разглежданата в главните производства:
 - когато условията за прилагане *ratione temporis* и/или *ratione materiae* на Директива 2004/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 година относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологичните щети не са изпълнени, това положение се урежда от националното право при спазване на правилата на Договора и ако не се предвижда друго в разпоредбите на други актове от вторичното право;
 - Директива 2004/35 допуска национална правна уредба, която оправомощава компетентния орган, който действа в рамките на тази директива, да презумира съществуването на причинно-следствена връзка между определени оператори и установеното замърсяване, включително в случаите на дифузно замърсяване, поради това че инсталациите на последните се намират в близост до зоната на замърсяването. В съответствие с принципа „замърсителят плаща“ обаче, за да може да презумира такава причинно-следствена връзка, компетентният орган трябва да разполага с надеждни улики, които могат да обосноват презумпцията му, като например близостта на инсталациите на оператора до установеното замърсяване и съответствието между откритите вещества замърсители и химическите съставки, използвани от посочения оператор в рамките на дейността му;

- член 3, параграф 1, член 4, параграф 5 и член 11, параграф 2 от Директива 2004/35 трябва да се тълкуват в смисъл, че когато компетентният орган реши да наложи на оператори, чиито дейности са сред изброените в приложение III към тази директива, мерки за отстраняване на екологични щети, той не е длъжен да установи виновно поведение, съответно нито умисъл, нито небрежност, от страна на операторите, чиито дейности се считат за източник на екологичните щети. За сметка на това компетентният орган е длъжен, от една страна, първо да установи произхода на констатираното замърсяване, като разполага в това отношение с право на преценка относно реда, средствата и продължителността на тази проверка. От друга страна, този орган е длъжен да установи в съответствие с националните правила, уреждащи доказването, причинно-следствена връзка между дейностите на операторите, по отношение на които са приети мерките за отстраняване, и това замърсяване;

- доколкото задължението за отстраняване тежи върху операторите единствено поради приноса им за замърсяването или за опасността от замърсяване, компетентният орган трябва по принцип да установи степента на участие на всеки един от тези оператори в замърсяването, което той иска да премахне, и да вземе предвид съответното им участие при изчисляването на разходите по дейностите по отстраняването, които този орган поставя в тежест на посочените оператори, без да се засяга член 9 от Директива 2004/35.

- 2) Член 7 и член 11, параграф 4 от Директива 2004/35/ЕО във връзка с приложение II към нея трябва да се тълкуват в смисъл, че:

компетентният орган е оправомощен да измени съществено мерките за отстраняване на екологични щети, които са били определени вследствие на състезателна процедура, проведена в сътрудничество със

съответните оператори, и които вече са изпълнени или чието изпълнение е било започнато. Преди да вземе подобно решение обаче:

- този орган е длъжен да изслуша операторите, на които се налагат подобни мерки, освен ако неотложността на екологичната ситуация изисква незабавни действия от негова страна;
- посоченият орган е длъжен освен това да покани по-специално лицата, на чиято земя трябва да се предприемат тези мерки, да представят своите забележки, които той взема под внимание;
- този орган е длъжен да вземе предвид посочените в точка 1.3.1 от приложение II към Директива 2004/35 критерии и да укаже в решението си основанията, на които се базира изборът му, както и евентуално основанията, поради които не е било необходимо или възможно да се извърши обстоятелствен преглед с оглед на споменатите критерии, например поради неотложността на екологичната ситуация;
- при обстоятелства като разглежданите в главните производства Директива 2004/35 допуска национална правна уредба, която позволява на компетентния орган да поставя упражняването на правото на засегнатите от мерките за отстраняване на екологичните щети оператори да ползват своите земи в зависимост от условието тези оператори да извършат изискваните във връзка със споменатите мерки работи, макар мерките да не се отнасят до посочените земи, тъй като те вече са били предмет на мерки за „оздравяване“ или никога не са били замърсени. Подобна мярка обаче трябва да се обосновава от целта да се попречи на влошаването на екологичната ситуация в местата, където се изпълняват посочените мерки, или в приложение на принципа за предпазливост да се обосновава от целта да се предотврати възникването или повторното настъпване

на други екологични щети в притежаваните от операторите земи, прилежащи към целия морски бряг, който е предмет на мерките за отстраняване.

**Определение на Съда (четвърти състав) от 11 март 2010 г. —
Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening/Fortum Värme samägt
med Stockholms stad**

(Дело C-24/09)

„Член 104, параграф 3, първа алинея от Процедурния правилник — Директива 85/337/ЕО — Оценка на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда — Директива 96/61 — Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването — Участие на обществеността в процеса на вземане на решения в областта на околна среда — Право на обжалване на разрешенията за осъществяване на проекти, които могат да имат значително въздействие върху околната среда“

1. *Околна среда — Оценка на въздействието на определени проекти върху околната среда — Директиви 85/337, 96/61 и 2008/1 (член 2, точка 15 и член 16 от Директива 2008/1 на Европейския парламент и на Съвета; член 1, параграф 2 и член 10а от Директива 85/337 на Съвета, изменена с Директива 2003/35 и член 2, точка 14 и член 15а от Директива от 96/61 на Съвета, изменена с Директива 2003/35) (вж. точки 20—23, точка 1 от диспозитива)*
2. *Околна среда — Оценка на въздействието на определени проекти върху околната среда — Директиви 85/337, 96/61 и 2008/1 (член 16 от Директива 2008/1 на Европейския парламент и на Съвета; член 10а от Директива 85/337 на Съвета, изменена с Директива 2003/35 и член 15а от Директива от 96/61 на Съвета, изменена с Директива 2003/35) (вж. точки 27—29 и 31, точка 2 от диспозитива)*